

CUPRINS

Capitolul I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale procesului penal în România	1
§1. Procesul penal, mijloc de realizare a justiției penale	1
1.1. Definiția procesului penal	1
1.2. Fazele procesului penal	2
1.2.1. Noțiuni	2
1.2.2. Urmărirea penală	5
1.2.3. Camera preliminară	5
1.2.4. Judecata	5
1.2.5. Punerea în executare a hotărârilor penale rămase definitive	5
§2. Faptele și raporturile juridice procesual penale	5
2.1. Noțiunea și clasificarea faptelor juridice procesual penale	5
2.2. Noțiunea, elementele și trăsăturile raporturilor juridice procesual penale	6
§3. Izvoarele juridice ale dreptului procesual penal. Interpretarea normelor juridice procesual penale	8
3.1. Izvoarele juridice ale dreptului procesual penal	8
3.2. Interpretarea normelor juridice procesual penale	10
§4. Aplicarea legii procesual penale în timp și spațiu	11
4.1. Aplicarea legii procesual penale în timp	11
4.2. Aplicarea legii procesual penale în spațiu	12
§5. Principiile fundamentale ale procesului penal în România	13
5.1. Conceptul de principiu fundamental	13
5.2. Principiile generale	13
5.2.1. Principiul legalității	13
5.2.2. Principiul separării funcțiilor judiciare	14
5.2.3. Prezumția de nevinovăție	14
5.2.4. Principiul aflării adevărului	15
5.2.5. <i>Ne bis in idem</i>	15

5.2.6. Obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale _____	16
5.2.7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal _____	18
5.2.8. Garantarea dreptului la libertate și siguranță _____	19
5.2.9. Dreptul la apărare _____	19
5.2.10. Respectarea demnității umane și a vieții private _____	20
5.2.11. Limba oficială și dreptul la interpret _____	20
5.3. Principii specifice fazei de urmărire penală _____	21
5.3.1. Caracterul nepublic _____	21
5.3.2. Lipsa contradictorialității _____	21
5.3.3. Forma preponderent scrisă _____	21
5.3.4. Subordonarea ierarhică _____	21
5.4. Principiile specifice în faza de judecată _____	22
5.4.1. Publicitatea _____	22
5.4.2. Nemijlocirea _____	22
5.4.3. Contradictorialitatea _____	23
5.4.4. Oralitatea _____	23
Capitolul al II-lea. Participanții în procesul penal _____	25
§1. Noțiunea de participanți în procesul penal _____	25
§2. Organele judiciare _____	25
2.1. Organele judiciare specifice fiecărei faze a procesului penal _____	25
2.2. Judecătorul de drepturi și libertăți _____	26
2.3. Judecătorul de cameră preliminară _____	27
2.4. Instanțele judecătorești _____	27
2.4.1. Noțiuni introductive _____	27
2.4.2. Organizarea instanțelor judecătorești _____	27
2.4.3. Compunerea completelor de judecată _____	30
2.5. Organele de urmărire penală _____	32
2.5.1. Procurorul _____	32
2.5.1.1. Noțiuni introductive _____	32
2.5.1.2. Organizarea Ministerului Public _____	34

2.5.1.3. <i>Principiile care guvernează activitatea Ministerului Public</i>	34
2.5.1.4. <i>Atribuțiile Ministerului Public</i>	35
2.5.2. <i>Organele de cercetare penală</i>	35
2.5.2.1. <i>Noțiuni introductive</i>	35
2.5.2.2. <i>Organizarea și funcționarea organelor de cercetare penală</i>	36
2.5.2.2.1. <i>Organele de cercetare penală ale poliției judiciare</i>	36
2.5.2.2.2. <i>Organele de cercetare penală speciale</i>	36
2.5.2.3. <i>Atribuțiile organelor de cercetare penală în cadrul procesului penal</i>	37
§3. <i>Subiecții procesuali principali</i>	37
3.1. <i>Noțiuni introductive</i>	37
3.2. <i>Suspectul</i>	38
3.2.1. <i>Noțiune</i>	38
3.2.2. <i>Drepturile și obligațiile suspectului</i>	38
3.3. <i>Persoana vătămată</i>	39
3.3.1. <i>Noțiune</i>	39
3.3.2. <i>Constituirea persoanei vătămate în procesul penal</i>	39
3.3.3. <i>Drepturile și obligațiile persoanei vătămate în procesul penal</i>	40
§4. <i>Părțile în procesul penal</i>	40
4.1. <i>Noțiuni introductive</i>	40
4.2. <i>Inculpatul</i>	41
4.2.1. <i>Noțiune</i>	41
4.2.2. <i>Drepturile și obligațiile inculpatului în procesul penal</i>	41
4.3. <i>Partea civilă</i>	43
4.3.1. <i>Noțiune</i>	43
4.3.2. <i>Constituirea părții civile în procesul penal</i>	43
4.3.3. <i>Persoanele care pot avea calitatea de parte civilă într-un proces penal</i>	44
4.3.4. <i>Drepturile și obligațiile părții civile</i>	44
4.4. <i>Partea responsabilă civilmente</i>	45
4.4.1. <i>Noțiune</i>	45
4.4.2. <i>Constituirea părții responsabile civilmente în procesul penal</i>	46

4.4.3. Persoanele care pot avea calitatea de parte responsabilă civilmente într-un proces penal _____	46
4.4.4. Drepturile și obligațiile părții responsabile civilmente _____	47
§5. Alți subiecți procesuali _____	48
§6. Succesorii, reprezentanții și substituiții procesuali _____	48
6.1. Succesorii _____	48
6.2. Reprezentanții _____	49
6.3. Substituiții procesuali _____	51
§7. Avocatul _____	51
7.1. Noțiuni introductive _____	51
7.2. Calitatea de avocat în procesul penal _____	53
7.3. Asistența juridică _____	53
7.3.1. Asistența juridică facultativă _____	54
7.3.2. Asistența juridică obligatorie _____	54
7.4. Drepturile și obligațiile avocatului în cadrul procesului penal _____	57
7.4.1. Drepturile și obligațiile avocatului suspectului sau inculpatului _____	57
7.4.2. Drepturile și obligațiile avocatului persoanei vătămate, părții civile și părții responsabile civilmente _____	58
Capitolul al III-lea. Acțiunile în procesul penal _____	60
§1. Acțiunea penală _____	60
1.1. Noțiuni introductive _____	60
1.2. Obiectul acțiunii penale _____	60
1.3. Subiecții acțiunii penale _____	60
1.4. Trăsăturile acțiunii penale _____	60
1.5. Momentele acțiunii penale _____	61
1.5.1. Punerea în mișcare a acțiunii penale _____	61
1.5.2. Exercițarea acțiunii penale _____	62
1.5.3. Stingerea acțiunii penale _____	62
§2. Acțiunea civilă _____	68
2.1. Noțiuni introductive _____	68
2.2. Obiectul acțiunii civile _____	68

2.3. Subiecții acțiunii civile _____	68
2.4. Trăsăturile acțiunii civile _____	69
2.5. Punerea în mișcare a acțiunii civile _____	70
2.6. Exercițarea acțiunii civile _____	70
2.6.1. Condițiile exercitării acțiunii civile _____	70
2.6.2. Dreptul de opțiune în exercitarea acțiunii civile _____	70
2.6.3. Exercițarea acțiunii civile în fața instanței penale _____	71
2.6.4. Rezolvarea acțiunii civile în fața instanței civile _____	72
2.7. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal _____	73
2.8. Raportul acțiunilor în procesul penal _____	74
Capitolul al IV-lea. Competența în materie penală _____	76
§1. Noțiunea și formele competenței în materie penală _____	76
1.1. Noțiuni introductive _____	76
1.2. Formele competenței _____	76
1.2.1. Competența funcțională (<i>ratione officii</i>) _____	76
1.2.2. Competența materială (<i>ratione materiae</i>) _____	76
1.2.3. Competența teritorială (<i>ratione loci</i>) _____	77
1.2.4. Competența personală (<i>ratione personae</i>) _____	78
§2. Competența instanțelor judecătorești _____	79
2.1. Competența judecătoriei _____	79
2.2. Competența tribunalului _____	80
2.3. Competența tribunalelor specializate pentru minori și familie _____	82
2.4. Competența curții de apel _____	82
2.5. Competența tribunalului militar _____	84
2.6. Competența curții militare de apel _____	85
2.7. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	87
§3. Competența organelor de urmărire penală _____	88
3.1. Competența procurorului _____	88
3.2. Competența organelor de cercetare penală ale poliției judiciare _____	91
3.3. Competența organelor de cercetare penală speciale _____	91

§4. Instituții legate de competență	92
4.1. Prorogarea de competență	92
4.1.1. Noțiuni introductive	92
4.1.2. Reunirea cauzelor	93
4.1.3. Disjungerea cauzelor	96
4.1.4. Schimbarea calificării faptei sau a încadrării juridice	97
4.1.4.1. Schimbarea încadrării juridice	97
4.1.4.2. Schimbarea calificării faptei	97
4.1.5. Chestiunile prealabile	98
§5. Declinarea de competență, conflictele de competență și excepțiile de necompetență	98
5.1. Declinarea de competență	98
5.2. Conflictele de competență	100
5.3. Excepțiile de necompetență	102
§6. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea	103
6.1. Noțiuni introductive	103
6.2. Incompatibilitatea judecătorilor	104
6.3. Incompatibilitatea procurorului	105
6.4. Incompatibilitatea organului de cercetare penală	106
6.5. Incompatibilitatea magistratului-asistent și a grefierului	106
6.6. Abținerea	107
6.7. Recuzarea	108
6.8. Procedura soluționării abținerii sau recuzării	109
6.9. Strămutarea	112
6.9.1. Procedura de soluționare a cererii de strămutare	113
6.9.2. Soluționarea cererii	114
6.9.3. Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei	115

Capitolul al V-lea. Probele, mijloacele de probă și procedeele

probatorii	118
§1. Noțiuni introductive	118
§2. Probele	119
2.1. Noțiuni introductive	119

2.2. Clasificarea probelor _____	119
2.3. Obiectul probațiunii _____	120
2.3.1. Noțiune _____	120
2.3.2. Faptele și împrejurările care trebuie dovedite _____	121
2.3.3. Faptele și împrejurările care nu trebuie dovedite (dispenza de probă) _____	122
2.3.3.1. <i>Prezumțiile legale absolute</i> _____	123
2.3.3.2. <i>Faptele evidente și faptele notorii</i> _____	123
2.3.3.3. <i>Faptele necontestate</i> _____	124
2.3.3.4. <i>Faptele și împrejurările care pot fi dovedite (pot forma obiectul probațiunii)</i> _____	124
2.3.3.5. <i>Fapte și împrejurări care nu pot fi dovedite</i> _____	125
2.4. Trăsăturile probelor _____	125
2.4.1. Admisibilitatea probei _____	126
2.4.2. Pertinența probei _____	127
2.4.3. Concludența probei _____	127
2.4.4. Utilitatea probei _____	127
2.4.5. Administrarea probei să fie posibilă _____	128
2.4.6. Legalitatea probei _____	128
2.5. Sarcina probei _____	128
2.6. Administrarea probelor _____	129
2.6.1. Principiul loialității administrării probelor _____	131
2.7. Excluderea probelor _____	132
2.8. Aprecierea probelor _____	133
§3. Mijloacele de probă și procedeele probatorii _____	134
3.1. Noțiuni introductive _____	134
3.1.1. Persoanele audiate în cursul procesului penal _____	135
3.1.2. Audierea prin interpret _____	136
3.1.3. Reguli speciale privind ascultarea _____	136
3.2. Audierea suspectului sau a inculpatului _____	137
3.2.1. Audierea inculpatului în faza de judecată _____	140
3.2.2. Audierea suspectului sau inculpatului minor _____	141
3.2.3. Consemnarea declarațiilor _____	142
3.3. Audierea persoanei vătămate _____	143

3.4. Audierea părții civile și a părții responsabile civilmente _____	147
3.5. Audierea martorilor _____	150
3.5.1. Persoanele care nu pot fi ascultate ca martor _____	150
3.5.2. Consemnarea declarațiilor _____	154
3.5.3. Cazurile speciale de audiere a martorului _____	154
3.6. Confruntarea _____	156
3.7. Audierea expertului _____	156
3.8. Identificarea persoanelor și a obiectelor _____	156
3.8.1. Identificarea persoanelor _____	157
3.8.2. Identificarea obiectelor _____	158
3.8.3. Pluralitatea de identificări _____	159
3.9. Metodele speciale de supraveghere sau cercetare _____	160
3.9.1. Supravegherea tehnică _____	160
3.9.1.1. <i>Procedura de emiteră a mandatului de supraveghere tehnică</i> _____	161
3.9.1.2. <i>Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror</i> _____	165
3.9.1.3. <i>Durata mandatului de supraveghere tehnică</i> _____	167
3.9.1.4. <i>Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică</i> _____	167
3.9.1.5. <i>Consemnarea activităților de supraveghere tehnică</i> _____	169
3.9.1.6. <i>Informarea persoanei supravegheate</i> _____	170
3.9.1.7. <i>Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică</i> _____	171
3.9.2. Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane _____	172
3.9.3. Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale _____	174
3.9.4. Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor _____	176
3.9.4.1. <i>Durata utilizării investigatorului sub acoperire</i> _____	177
3.9.4.2. <i>Activitatea investigatorului</i> _____	178
3.9.4.3. <i>Colaboratorul</i> _____	179
3.9.4.4. <i>Măsurile de protecție a investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor</i> _____	179

3.9.5. Participarea autorizată la anumite activități _____	179
3.9.5.1. Durata participării la activități autorizate _____	182
3.9.6. Livrarea supravegheată _____	182
3.9.7. Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului _____	184
3.9.8. Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane _____	186
3.9.9. Conservarea datelor informatice _____	186
§4. Mijloacele materiale de probă _____	188
4.1. Percheziția _____	190
4.1.1. Percheziția domiciliară _____	190
4.1.1.1. Cazurile și condițiile în care se poate dispune percheziția domiciliară _____	191
4.1.1.2. Efectuarea percheziției domiciliare _____	194
4.1.1.3. Identificarea și păstrarea obiectelor _____	196
4.1.1.4. Procesul-verbal de percheziție _____	197
4.1.1.5. Măsurile privind obiectele ori înscrisurile ridicate _____	198
4.1.1.6. Dispoziții speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau la alte persoane juridice de drept public _____	199
4.1.2. Percheziția corporală _____	199
4.1.2.1. Efectuarea percheziției corporale _____	200
4.1.3. Percheziția unui vehicul _____	201
4.1.4. Percheziția informatică _____	201
4.2. Ridicarea de obiecte și înscrisuri _____	204
4.2.1. Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice _____	204
4.2.2. Ridicarea silită de obiecte și înscrisuri _____	206
4.3. Expertiza și constatarea _____	206
4.3.1. Expertiza _____	206
4.3.1.1. Numirea expertului _____	209
4.3.1.2. Incompatibilitatea expertului _____	210
4.3.1.3. Drepturile și obligațiile expertului _____	210

4.3.1.4. Înlocuirea expertului _____	211
4.3.1.5. Procedura efectuării expertizei _____	212
4.3.1.6. Raportul de expertiză _____	213
4.3.1.7. Suplimentul de expertiză _____	213
4.3.1.8. Efectuarea unei noi expertize _____	214
4.3.2. Constatarea _____	214
4.4. Cercetarea locului faptei și reconstituirea _____	215
4.4.1. Cercetarea la fața locului _____	215
4.4.2. Reconstituirea _____	216
4.5. Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane _____	218
Capitolul al VI-lea. Măsurile procesuale _____	221
§1. Noțiuni introductive _____	221
§2. Măsurile preventive _____	222
2.1. Considerații preliminare _____	222
2.2. Luarea, încetarea de drept, înlocuirea și revocarea măsurilor preventive _____	223
2.2.1. Luarea măsurilor preventive _____	223
2.2.1.1. Condițiile generale de aplicare _____	223
2.2.1.2. Organul judiciar competent și actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive _____	224
2.2.2. Încetarea de drept a măsurilor preventive _____	226
2.2.3. Înlocuirea măsurilor preventive _____	227
2.2.4. Revocarea măsurilor preventive _____	230
2.3. Căile de atac împotriva actelor prin care se dispun măsurile preventive _____	231
2.3.1. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului prin care s-a luat măsura preventivă _____	231
2.3.2. Contestația împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale _____	233

2.3.3. Contestația împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare _____	234
2.3.4. Contestația împotriva încheierilor prin care instanța de judecată dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecății _____	236
2.3. Măsurile preventive privite în special _____	239
2.3.1. Reținerea _____	239
2.3.2. Controlul judiciar _____	243
2.3.2.1. Luarea măsurii de către procuror _____	244
2.3.2.2. Luarea măsurii de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată _____	245
2.3.2.3. Conținutul controlului judiciar _____	245
2.3.3. Controlul judiciar pe cauțiune _____	248
2.3.3.1. Conținutul cauțiunii _____	250
2.3.4. Arestul la domiciliu _____	251
2.3.4.1. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de drepturi și libertăți _____	255
2.3.4.2. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată _____	257
2.3.4.3. Conținutul arestului la domiciliu _____	258
2.3.5. Arestarea preventivă _____	260
2.3.5.1. Luarea măsurii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale _____	262
2.3.5.1.1. Luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale _____	265
2.3.5.1.2. Mandatul de arestare preventivă _____	266
2.3.5.1.3. Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului _____	267
2.3.5.1.4. Prelungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale _____	270
2.3.5.1.5. Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale _____	271
2.3.5.1.6. Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății _____	273
2.4. Măsurile preventive aplicabile minorilor _____	275

§3. Măsurile de siguranță cu caracter medical _____	276
3.1. Noțiuni introductive _____	276
3.2. Obligarea provizorie la tratament medical _____	276
3.2.1. Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii _____	277
3.3. Internarea medicală provizorie _____	279
3.3.1. Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii _____	279
§4. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii _____	281
4.1. Măsurile asigurătorii _____	281
4.2.1. Contestarea măsurilor asigurătorii _____	283
4.2.2. Contestarea măsurilor asigurătorii dispuse în cursul judecății _____	284
4.2.3. Procedura sechestrului _____	285
4.2.4. Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrare _____	286
4.2.5. Poprirea _____	286
4.2 Restituirea lucrurilor _____	287
4.3. Restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii _____	288
Capitolul al VII-lea. Actele procesuale și procedurale comune _____	289
§1. Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere _____	289
1.1. Actele procesuale _____	289
1.1.1. Noțiuni introductive _____	289
1.1.2. Clasificarea actelor procesuale și procedurale _____	289
1.2. Citarea _____	290
1.2.1. Noțiuni introductive _____	290
1.2.2. Modul de citare _____	291
1.2.3. Conținutul citației _____	292
1.2.4. Locul de citare _____	292
1.2.5. Înmânarea citației _____	295
1.2.6. Înmânarea citației altor persoane _____	297
1.2.7. Dovada de primire a citației _____	298

1.2.8. Incidente privind citarea _____	299
1.3. Mandatul de aducere _____	299
1.3.1. Executarea mandatului de aducere _____	301
1.4. Accesul la bazele electronice de date _____	302
§2. Termenele _____	302
2.1. Noțiuni introductive _____	302
2.2. Clasificarea termenelor _____	303
2.3. Calculul termenelor procedurale _____	304
2.4. Acte considerate ca făcute în termen _____	305
2.5. Consecințele nerespectării termenelor _____	306
§3. Cheltuielile judiciare _____	306
3.1. Noțiuni introductive _____	306
3.2. Plata cheltuielilor judiciare avansate de stat _____	307
3.3. Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți _____	310
3.4. Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului _____	311
§4. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite _____	312
4.1. Modificarea actelor procedurale _____	312
4.2. Îndreptarea erorilor materiale _____	312
4.3. Înlăturarea unor omisiuni vădite _____	313
§5. Nulitățile _____	314
5.1. Noțiuni introductive _____	314
5.2. Nulitățile absolute _____	315
5.3. Nulitățile relative _____	316
5.4. Efectele nulităților _____	318
§6. Amenda judiciară _____	318
6.1. Abateri judiciare _____	318
6.1. Procedura privitoare la amenda judiciară _____	321
BIBLIOGRAFIE _____	323